

Oikaisuvaatimus maisematyöluvasta 2024-247, Kataanmäki

Lupa- ja valvontalautakunta 19.02.2025
571/10.03.00.05/2024

Päätösehdotus

Lupa- ja valvontalautakunta hylkää oikaisuvaatimuksen ja pitää voimassa maisematyölupapäätöksen 2024-247.

Perustelut:

Alueella, jolla on voimassa asemakaava tai yleiskaava, maisematyölupa on myönnettävä, jollei toimenpide vaikeuta alueen käyttämistä kaavassa varattuun tarkoitukseen taikka turmele kaupunki- tai maisemakuvaa. (MRL 140§ 1.mom)

Luonnonsuojelulain (9/2023) 122 §:n mukaan ko. lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja päätösten sekä Euroopan unionin säännösten noudattamista valvoo ELY-keskus. ELY-keskus on antanut alueen metsänkäsittelystä maisematyölupahakemuksen yhteydessä lausunnon, joka on kaikilta osin myös huomioitu maisematyölupapäätöksessä.

Keski-Suomen ELY-keskus on tehnyt maastokäynnin suunnitellulla hakkuukuviolla ja laatinut liitekartan tehdyistä havainnoista ja suositukset säästöalueista 25.7.2024. Maisematyölupapäätöksessä on huomioitu ELY-keskuksen havainnot ja ELY:n suositukset on sisällytetty sitoviksi lupamääräyksiksi päätökseen seuraavasti: Keski-Suomen ELY-keskuksen lausunnon, maastokäynnin muistion ja siihen liittyvää liitekartaotteen suosituksia tulee noudattaa määrävästi ja maisematöiden työnjohtaja tarkastaa näiden määräysten noudattamisen maastossa ja laati tarkastusasiakirjan, johon vahvistaa nimikirjoituksellaan määräysten noudattamisen. Lupapäätöksen liitteeksi on liitetty lisäksi ELY:n maastokäynnin 25.7.2024 liitekartta, jonka kaikkia suosituksia on noudatettava.

ELY-keskuksen ohjaus noudattelee vallitsevan viranomais- ja oikeuskäytännön kautta muodostunutta näkemystä. Metsänkäsittelyn ohjaus lisääntymis- ja levähdyspaikkojen läheisyydessä on tapauskohtaista ja riippuu mm. hakkuutavasta.

Ely-keskus toteaa lausunnossaan, että huomioiden maisematyölupapäätös ja siinä asetetut lupamääräykset, ELY-keskuksen näkemys on, että maisematyölupapäätös 2024-247 ei ole luonnonsuojelulain 78 §:n vastainen.

Päätös

Selostus

Maisematyölupapäätökseen 2024-247 on jätetty oikaisuvaatimus. Maisematyölupapäätös 2024-247 koskee kiinteistöllä 410-409-3-33 tehtävää harvennushakkuuta. Hakemuksen mukaan hakkuiden tavoitteena on turvata ja vahvistaa virkistysarvoja sekä metsäluonnon monimuotoisuutta. Hakkuissa alueelta poistetaan pääosin kuusia ja jätetään lehtipuita sekä tiheiköitä, jotta lisätään sekapuustoisuutta ja luonnon monimuotoisuutta. Toimenpiteet parantavat virkistysarvoja ja metsällä on parempi kyky sopeutua muuttuvaan ilmastoon. Asemakaavassa alue on merkitty puistoalueeksi merkinnällä P, joten toimenpiteet edistävät asemakaavan toteutumista.

Oikaisuvaatimus liitteineen oli jätetty kirjaamoon 4.10.2024 eli asetetun määräajan kuluessa.

Oikaisuvaatimuksessa vaaditaan maisematyölupapäätöksen 2024-247 kumoamista ja maisematyölupahakemuksen hylkäämistä kuvion 087 osalta. Oikaisuvaatimuksen tekijä osoittanut oikeuden vaatimuksen tekoon perusteena kunnan jäsenyys ja osoitus siitä, että yhdistyksen kotipaikka on Laukaa.

Maisematyölupapäätös on tehty maankäyttö- ja rakennuslain mukaan, joten valitusoikeus määräytyy MRL 192§ mukaisesti eli valitusoikeus on myös kunnan jäsenellä.

Oikaisuvaatimuksen tekijä perustelee vaatimustaan maisematyöluvan kumoamisesta seuraavilla seikoilla:

- Päätös on hallintolain vastainen, sillä päätöksen perusteluissa ei ole mainittu sovellettuja säännöksiä.
- Maisematyöhakemukseen tehdyssä muistutuksessa olevia seikkoja ei ole otettu huomioon päätöstä tehdessä eikä oltu hankittu luonnonsuojelua valvovan viranomaisen (ELY-keskuksen) kantaa muistutuksessa esitettyihin seikkoihin.
- Koska muistutus oli jätetty kunnalle, niin päätöksen tekvän viranomaisen on hankittava tarpeelliset tiedot.
- Reagoimattomuus muistutukseen on huonoa hallintoa. Muistutuksen kohtiin olisi pitänyt vastata.
- Päätös myöntää maisematyöluva rikkoo maankäyttö- ja rakennuslain 197 §:ää, koska päätös on luonnonsuojelulain 78.2 §:n vastainen salliessaan direktiivilajin lisääntymis- ja levähdyspaikan heikentämisen. Tämän lisäksi päätös on EU-oikeuskäytännön vastainen sivuuttaessaan (1) vaatimuksen tutkimustiedon käyttämisestä LLP:n koon määrittelyssä ja (2) varovaisuusperiaatteen soveltamisen.
- Koska muistutuksessa esitettyihin asioihin ei ole esitetty minkäänlaisia vasta-argumentteja, mm. seuraavat seikat on katsottava kokonaan sivuutetuiksi maisemalupapäätöstä tehtäessä:
  - o luvan hakijan velvollisuus osoittaa, että mitään riskiä ainoankaan liito-oravan lisääntymis- tai levähdyspaikan ekologisen toiminnallisuuden heikentymisestä ei ole,
  - o kuusten poistamisen kielteinen vaikutus metsän suojaisuuteen ja liito-oravankin käyttöön risupesä tuottavan tavallisen oravan pesimismahdollisuuksiin,
  - o se tosiseikka, että missä tahansa kaadettavassa kuudessa saattaa sijaita liito-oravan käytössä oleva risupesä, jota ei ole mahdollista maasta havaita
  - o varovaisuusperiaate: yksinkertaisesti kokonaan laiminlyöty, sekä
  - o hakijan mainitseman metsäkeskuksen ohjeen ongelmat liito-oravan suojelun kannalta.
- Ristiriitaisen lupahakemuksen olisi pitänyt estää käsittely. Liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikan (LLP) koko ei voi olla mielipidekysymys. On osa liito-oravan ”tiukan suojelun” järjestelmän surullista tilaa, että luonnonsuojelua valvovan viranomaisenkin (ELY) käsitys LLP:n alueellisesta ulottuvuudesta on tutkimustiedon valossa räikeän virheellinen.
- Päätöksessä on kokonaan sivuutettu muistutuksemme liitteenä 2 olleen muistion kohdat 5–6 tästä nimenomaisesta aiheesta eli siitä, mikä on tutkimuspohjainen käsitys LLP:n koosta.
- Korkein hallinto-oikeus on linjannut (26.10.2010 T 2840), että tutkimustieto on otettava huomioon, samoin ympäristössä aiemmin tehdyt hakkuut.

Aikalanmäen–Kataanmäen alueella on ensin paloaseman rakentamisella ja sitten maisematyöluvalla 2015-0071 toteutetuilla hakkuilla laittomasti huomattavasti heikennetty liito-oravan elinoloja. Jälkimmäisiä hakkuita koskien on menossa poliisin esitutkinta (rikosilmoitus 5680/R/50103/22).

- Silloin kun tieteellistä tietoa ei ole saatavilla – kuten siitä, mikä on erilaisten harvennushakkuiden nimenomainen vaikutus liito-oravan LLP:n ekologiseen toiminnallisuuteen, on toimittava varovaisuusperiaatteen mukaisesti: jos ei ole täyttä tieteellistä varmuutta siitä, aiheuttaako suunniteltu toimenpide LLP:n heikkenemistä, on lähdettävä siitä, että se tekee niin, ja toimenpide on jätettävä toteuttamatta.
- Metsänhoitoyhdistyksen muistutuksestamme antamassa vastineessa vedotaan Tapio Oy:n ns. neuvontamateriaaliin, jonka tarkoitus on liito-oravan metsätaloudellisten vaikutusten minimointi, ei lajin suojelu. Tutkimusnäyttöä ei ole harvennuksen hyödyistä. Lupapäätöksessä olisi tullut perustella hyödyt.

Oikaisuvaatimuksesta pyydettiin Keski-Suomen ELY-keskukselta lausuntoa ja lisäksi pyydettiin huomioimaan myös aikaisemmassa maisematyölupahakemuksen muistutuksessa yhdistyksen esiin tuomat seikat. ELY-keskus toteaa lausunnossaan seuraavaa:

- ELY-keskus on 9.8.2024 antamassaan lausunnossa maisematyölupahakemuksesta (KESELY/186/2024) esittänyt näkemyksensä kuvion 087 metsänkäsittelyyn liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkojen heikentymättömyyden turvaavalla tavalla. Lausunnossa ja lausunnon liitteenä olevassa maastokäynnin muistiossa ELY-keskus on esittänyt vaatimuksia liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkojen turvaamiseksi sekä antanut suosituksia liito-oravan elinympäristövaatimusten huomioimiseksi. Sekä ELY-keskuksen vaatimukset että ELY-keskuksen antamat suositukset on huomioitu maisematyölupapäätöksessä velvoittavina päätöksen lupamääräyksinä.
- ELY-keskuksella ja Keski-Suomen liito-oravayhdistys ry:llä on eriävä näkemys liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikan laajuudesta. ELY-keskuksen ohjaus noudattelee vallitsevan viranomais- ja oikeuskäytännön kautta muodostunutta näkemystä. ELY-keskuksen näkemys liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkojen heikentymättömyyden turvaavasta metsänkäsittelystä kuviolla 087 käy ilmi aiemmin annetusta lausunnosta ja lausunnon liitteenä olevasta maastokäynnin muistiosta. Metsänkäsittelyn ohjaus lisääntymis- ja levähdyspaikkojen läheisyydessä on tapauskohtaista ja riippuu mm. hakkuutavasta.
- ELY-keskuksen asiassa aiemmin antaman lausunnon ja maastokäynnin muistion ohjeet ja suositukset ovat linjassa harvennushakkuissa liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkojen läheisyydessä yleisesti annetun ohjauksen kanssa. ELY-keskuksen tiedossa ei ole tutkimuksia, joissa olisi suoraan tutkittu harvennushakkuiden vaikutusta liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkojen heikentymättömyyteen. Liito-oravan elinympäristövaatimuksista ja käyttäytymisestä on olemassa tutkimustietoa, jota sovelletaan metsänkäytön neuvonnassa mm. harvennushakkuisiin liittyen. Harvennushakkuissa esimerkiksi liito-oravan kulkuyhteydet säilyvät, ja lajin ruokailuresurssit voidaan turvata lehtipuustoa suosimalla.
- ELY-keskuksen käsityksen mukaan harvennushakkuun ohjauksessa on noudatettu varovaisuusperiaatetta, kun liito-oravan elinympäristövaatimuksista olemassa olevaa tutkimustietoa on sovellettu vakiintuneen oikeus- ja hallintokäytännön mukaisesti. Tämän lisäksi muutoksenhaunalaisessa päätöksessä ELY-keskuksen antamat suositukset on

sisällytetty oikeudellisesti sitoviksi lupamääräyksiksi.

- ELY-keskuksen näkemyksen mukaan maisematyölupapäätöksen lupamääräykset turvaavat liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkojen heikentymättömyyden. Lisäksi lupaehtojen mukaisesti toteutetun harvennushakkuun jälkeen kuvio 087 säilyy edelleen liito-oravalle soveltuvana elinympäristönä.
- Huomioiden maisematyölupapäätös ja siinä asetetut lupamääräykset, ELY-keskuksen näkemys on, että maisematyölupapäätös 2024–247 ei ole luonnonsuojelulain 78 §:n vastainen.

Hakijalta pyydettiin vastine oikaisuvaatimukseen. Hakija toteaa vastineessaan seuraavaa:

- Hakija on tutustunut oikaisuvaatimukseen ja toteaa, että se koskee pääasiassa rakennusluvan hallinnollista käsittelyä, joten rakennusvalvonnan on itse otettava niihin kantaa. Yleisesti ottaen kuitenkin todetaan, että toimenpidesuunnittelussa ja lupahakemuksessa on huomioitu käytössä olevat selvitykset, asemakaava ja viranomaisen (ELY) vaatimukset.
- Hakijan näkemyksen mukaan hakemus ei ole ristiriitainen, kuten oikaisuvaatimuksessa väitetään. Lisääntymis- ja levähdyspaikat huomioidaan viranomaisten ohjeiden mukaisesti ja osa kuvioista pystytään käsittelemään. On myös huomioitava, että alueen läpi kulkee Kataanmäen monikäyttöreitti (ulkoilureitti), joten sen ympäristöä on käsiteltävä viihtyisyyden ja ennen kaikkea ihmisten turvallisuuden vuoksi.

Oikaisuvaatimuksen tekijä on vielä pyytänyt hallintolain 34 §:n mukaisen tilaisuuden lausua ELY-keskuksen lausunnosta ja hakijan vastineesta. Lyhennelmä vastineesta:

- Voidakseen varmistua, ettei myönnetty maisematyölupa ole luonnonsuojelulain vastainen, lupa- ja valvontalautakunnalla tulisi hallintolain 31 §:n mukaisena riittävänä ja asianmukaisen selvityksenä olla vastaus tähän pääkysymykseen: Onko mahdollista sitovan EU-oikeuskäytännön ja luonnonsuojelulain esitöiden mukaisesti varmistua siitä, etteivät suunnitellut hakkuut lainkaan heikennä ainuttakaan liito-oravan lisääntymis- tai levähdyspaikkaa (LLP)?
- Kysymyksiin (suojaisuuden vaikutuksesta, risupesien selvittämisestä ja uusien risupesien muodostumisesta kaadettavien puiden osalta) ei ole saatu hallintolain 31 §:n mukaista riittävää selvitystä, joka mahdollistaisi myönteisen vastauksen ja oikaisuvaatimuksen hylkäämisen.
- Tutkimuspohjainen käsitys LLP:n koosta on sivuutettu kokonaan myöntämällä, että liito-oravayhdistyksen ja ELY:n käsitykset LLP:n koosta poikkeavat.
- Tutkimustiedon sivuuttaminen osoittaa myös sen, että lupahakemus on oikaisuvaatimuksessa osoitetulla tavalla sisäisesti ristiriitainen. Hakkuita ei voida kuviolla tehdä, sillä hakemuksessa on esitetty, että ”lisääntymis- ja levähdyspaikkojen puusto jätetään pystyyn”. Tämä hakijan ilmaisema periaate yksin tarkoittaa, ettei maisematyölupaa voida myöntää, kun LLP:n kokoa koskeva tutkimustieto otetaan hallintolain 6 ja 31 §:n sekä EU-oikeuskäytännön mukaisesti huomioon.

- Kuten muistutuksen liitteen 2 kohdasta 6 ilmenee, tuorein suositus (Ralf Wistbackan väitöskirja) on neljä hehtaaria. Tätä voidaan verrata ELYn pesäpuun suojavyöhykkeenä käyttämään 20 metrin säteeseen (0,13 ha).
- Lautakunnan on päätöksensä laillisuudesta itse vastaavana tahona hyvä ottaa huomioon, että ELYn näkemys em. alueen riittävydestä ei perustu yhtään mihinkään, ei varsinkaan tutkimustietoon siitä, että tämä riittäisi LLP:n heikentymättömyyden turvaamiseen.
- Lautakunta voi itse todeta, että missään ELYn tähän tapaukseen liittyvässä asiakirjassa ei esitetä ainuttakaan tutkimukseen perustuvaa argumenttia hakkuiden sallimisen tai ELYn aivan pienten hakkuurajausten puolesta.
- ELY ei ole todennut, että hakkuut eivät heikentäisi ainuttakaan LLP:aa, vaan se perustaa kantansa hakkuiden laillisuudesta virheellisesti yksinomaan siihen, ettei ainuttakaan LLP:aa hävitettäisi.
- Luvan hakijan lausunnossaan esittämästä väitteestä, että ”alueen läpi kulkee Kataanmäen monikäyttöreitti (ulkoilureitti), joten sen ympäristöä on käsiteltävä viihtyisyyden ja ennen kaikkea ihmisten turvallisuuden vuoksi” toteamme, että jos hakija katsoo alueen turvallisuuden takaamisen edellyttävän LLP:n heikentämiskiellosta poikkeamista, sen on erikseen haettava tähän luonnonsuojelulain 83 §:n mukaista lupaa.
- Yllä esitetyn lisäksi maisematyölupapäätös on oikaisuvaatimuksessa esittämällämme tavalla hallintolain 45 §:n vastainen ja tulee jo yksin tällä perusteella kumota. Lisäksi viittaamme kaikkeen siihen muistutuksessamme ja oikaisuvaatimuksessamme esitettyyn, jota ei ole tässä toistettu.

Esityslistan ohessa:

- Maisematyölupapäätös 2024-247 ja päätökseen liittyvät leimatut karttaliitteet, 19.9.2024
- Muistutus maisematyölupahakemukseen, Keskisen Suomen liito-oravayhdistys ry, 2.7.2024
- Keski-Suomen ELY-keskuksen lausunto maa-aineslupahakemukseen liitteineen, 9.8.2024
- Keski-Suomen ELY-keskuksen sähköpostivastaus rakennusvalvonnan lisäkysymykseen, 11.9.2024
- Oikaisuvaatimus liitteineen, Keskisen Suomen liito-oravayhdistys ry, 4.10.2024
- Hakijan vastine oikaisuvaatimukseen, 27.11.2024
- Keski-Suomen ELY-keskuksen lausunto oikaisuvaatimukseen, 20.12.2024
- Keskisen Suomen liito-oravayhdistyksen vastine ELY:n lausuntoon ja hakijan vastineeseen, 19.1.2025

Esittelijä

Ympäristötoimenjohtaja Miia Valkonen

Valmistelija

Rakennustarkastaja Päivi Niemi, p. 0400 798 179